

Otázka: Soukromé právo - občanské a rodinné

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): meenkeers

OSNOVA:

- a) Systém občanského práva- základní zásady
- b) Věcná práva - věc (hmotná/nehmotná), opotřebitelná
- c) vlastnictví, spoluvlastnictví, společné jmění manželů
- d) dědické právo - dědictví ze zákona, závěti, skupiny dědiců
- e) rodinné právo - adopce vs. osvojení, typy péče střídavá x výlučná x společná + problémy z toho plynoucí

SYSTÉM OBČANSKÉHO PRÁVA

- Upravuje vzájemné vztahy mezi občany navzájem, fyzickými a právnickými osobami a mezi nimi a státem. Stanovuje pravidla vlastnických poměrů, pravidla plynoucí ze závazkového práva a vztahy vyplývající z práva na ochranu osobnosti. Základním pramenem je občanský zákoník.
- Člověk má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, i soukromí svého jména, projevů a osobní povahy

Právní úkon

= projev vůle směřující ke vzniku, změně nebo zániku práv a povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují

- Vůli lze projevit jakkoliv, pokud je zřejmý obsah, jak výslovně (např. sepsání závěti), tak jednáním (např. spálením závěti) či opomenutím (např. nenapsání závěti).
- Lze rozlišit **typické** (kupní smlouva) a **atypické**, podle počtu stran na **jednostrané** (závěť) či **vícestranné** (smlouva o sdružení osob), **adresované** a **neadresované** (vyhlášení veřejné soutěže), mezi **živými** a na případ smrti (např. pojistná smlouva pro případ smrti)
  - nejběžnější dvoustraným právním úkonem je smlouva, která vzniká dohodou smluvních stran. Občanský zákoník přesně určuje, kdy můžeme odstoupit od dané smlouvy.

VĚCNÁ PRÁVA

- Z právního vymezení věci dělíme na:
  - **Hmotné** = prostorově vymezené a lidskými smysly poznatelné celky vnějšího světa
    - Dále dělíme na **movité** (přemístitelné v prostoru) a **nemovité** (pozemky..)
    - Věci **spotřebitelné** (užitné jen jednou, paliva, potraviny) a

opotřebitelné (auto..)

- Věci **dělitelné** (pozemky) a **nedělitelné** (ty lze právě rozdělit na ideální podíly = procento z ceny)
- **Nehmotné** = produkty lidského myšlení, které také mají majetkovou hodnotu - jsou to například: autorská práva a licenční smlouvy (patenty)

VLASTNICKÉ PRÁVO

- Zaručuje vlastníkovvi oprávnění předmět svého vlastnictví držet, užívat, požívat jeho plosy a užitky a nakládat s ním (prodat, darovat..)
- Zbavit někoho jeho vlastnictví neboli vyvlastnit je možné jen za vyjímečných okolností.
  - Vlastník má právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje + zároveň musí respektovat vlastnictví jiného.
  - Vlastnictví věci může nabyt především: kupní, darovací nebo jinou smlouvou, děděním, exekucí.
  - Kdo najde ztracenou věc, je povinen ji odevzdat vlastníkovvi nebo obci.
  - **Spoluvlastnictví**: o hospodaření se společnou věcí rozhoduje většina.
  - Společné jmění manželů: Majetek, který nabyli manželé, je jejich společným jměním. Obvyklou správu majetku může dělat kdokoliv nich. V závažných úkonech musí být souhlas obou dvou. Při rozvodu se jedná 50:50.

PRÁVO DĚDICKÉ

- Upravuje převod majetku zemřelé osoby na její právní zástupce -> dědice. Vlastnické právo takto přechází již dnem smrti, nikoli soudním rozhodnutím.
- Majetek se dědí:
  - Ze **ZÁKONA**
    - Podle stanoveného pořadí dědických skupin:
      - **1.** nepominutelnými dědici jsou manžel/ka + děti manželské i

nemanželské

- **2.** pokud nejsou potomci, dědí manžel a rodiče
- **3.** sourozenci a osoby žijící alespoň rok ve společné domácnosti
- **4.** potomci prarodičů
- Pokud nejsou žádní příbuzná ani poslední vůle, majetek propadá státu
- Podle **POSLEDNÍ VŮLE** (=Závěť)
  - závěť musí obsahovat den, měsíc a rok sepsání a musí být podepsaný. Nebo zřídit za účasti svědků či notáře.
  - Nezletilí dědí tolik, co zákon přiznává.
  - Ruší se další platnou závětí nebo zničením listiny.
  - Zůstavitel musí být v dobu sepsání plně způsobilý.
- Potomka je možné vydědit: neposkytl zůstaviteli v rozporu s dobrými mravy pomoc v nemoci nebo ve stáří, neporjevuje-li opravdový zájem, odsouzen na jeden rok k odnětí svobody nebo vede trvale nezřízený život

RODINNÉ PRÁVO

RODIČOVSKÁ ZODPOVĚDNOST:

Vedle vyživovací povinnosti dále zahrnuje:

- péči o zdraví, tělesný, rozumový, mravní a citový vývoj dítěte
- zastupování nezletilého dítěte v právních úkonech
- řádnou správu jeho jmění
- Při pochybnostech o otcovství je za otce považován manžel (v případě vdané ženy, ještě do 300 dnů po rozvodu, nebo rozhoduje soud.
- Soud také rozhoduje na popud sociální péče v případě, že je narušena výchova dítěte o je ho odebrání
- A svěřením do náhradní rodinné péče.

- Existuje několik způsobů jak se o dítě postarat:

- 1) **Opatrovnictví** = v případě střetu zájmu rodičů a dětí, ohrožení majetkových zájmů dítěte..může vykonávat orgán sociálně právní ochrany nebo soudem určená osoba - opatrovník má práva a povinnosti vymezené podle účelu
- 2) **Pěstounská péče** = dítě je svěřeno do pěstounské rodiny, ponechává si příjmení a končí dovršením zletilosti. Rodina dostává od státu příspěvky a odměnu za práci.
- 3) **Osvojení** (adopce) = dítě přijímá jméno a veškerá práva rodinného příslušníka, je rovno jiným sourozencům.
- 4) **Ústavní výchova** = v případě, kdy nelze nalézt jiné výchovné opatření - je nařízena soudem a trvá do zletilosti.
- 5) **Poručenství** = stanoví soud, pokud rodiče dítěte zemřeli nebo byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti. Poručík dítě vychovává, zastupuje, spravuje jeho majetek místo rodičů. Většinou někdo příbuzný, nemá vyživovací povinnost k dítěti